

Budget för Uppvidinge kommun 2027

-med plan för 2028 och 2029



Innehåll

FÖRORD	3
BUDGETARBETE OCH BEFOLKNINGSUTVECKLING	4
OMVÄRLD OCH SAMHÄLLSEKONOMI	5
KOMMUNERNAS EKONOMI	5
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPVIDINGE KOMMUN	5
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH MÅLSTYRNING	6
FINANSIERING OCH FINANSIELLT MÅL.....	6
KAPITALKOSTNAD.....	6
TAXOR OCH AVGIFTER	7
INTERNA MELLANHAVANDEN.....	7
PENSIONS KOSTNAD	7
SKATTESATS.....	7
ARBETSGIVARAVGIFT OCH PERSONALOMKOSTNADSPÅLÄGG	7
INVESTERINGAR FÖR FRAMTIDEN	8
RAMBUDGET 2027 – 2028 – 2029.....	9
NÄMNDERNAS FÖRSLAG TILL BUDGET OCH VERKSAMHETSPLAN 2027-2028-2029	10
Tidplan.....	10

FÖRORD

Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna

Det är hög tid att öka kvaliteten för oss invånare!

I vår budget tar vi höjd för att öka kvaliteten inom både omsorg och skola såväl som ökade medel till service mot näringslivet, stödet till föreningslivet och skötseln av våra samhällen och parker. Vi är säkra på att vi behöver öka kvaliteten för att vara en attraktiv kommun att bo, verka och bli gammal i.

Vår budget i korthet:

- Förutsättningar för våra skolor att återigen ha den högsta behörigheten till yrkesgymnasium i Kronoberg.
- Ökad bemanning på våra särskilda boenden
- Ökade medel till underhåll av gator, vägar, fastigheter och parker
- Bättre service mot näringslivet
- Ökat stöd till föreningslivet

Med anledning av att kommunens intäkter sjunker så föreslog vi för 2 år sedan en skattehöjning med 80 öre till dess att vi lyckats balansera ekonomin, för att undvika skada på de kommunala verksamheterna och för att behålla statusen som skolkommun i topp i Kronoberg. För medelinkomsttagaren innebär skattehöjningen ca 200kr mer skatt att betala per månad. Med dessa medel kan vi höja kvaliteten i kommunens verksamheter.

Företagandet är en stark motor i Uppvidinge och samarbetet mellan kommun och näringsliv skall bli bättre. Uppvidinge måste vara en bra kommun att driva företag i.

Barn- och utbildningsverksamheten behöver fortsätta anpassa sin verksamhet efter givna förutsättningar med barnantal och behov samtidigt som man behåller fokus på kvalitet och individnära lösningar.

Uppvidinge ska återgå till att vara en förebild inom skola, utbildning och omsorg. Det har varit svårt på grund av 2 års kraftiga nedskärningar. Genom att finnas för individen på den nivå de befinner sig för stunden får vi våra barn till skolan på morgonen. En trygg skola med stor andel behöriga lärare eller en trygg förskola där det Svenska språket och god omvårdnad är en självklarhet för våra medarbetare. Genom Uppvidinges genuina samverkan med alla våra föreningar inom främst idrott, gymnastik och dans samt vår kulturskola har vi goda förutsättningar för en meningsfull fritid som inkluderar och entusiasmerar alla våra barn, unga och vuxna samt äldre. I Uppvidinge erbjuder vi även SFI och vuxenutbildning med inriktning mot arbete lokalt i Uppvidinge samt möjligheten att läsa vidare inom Komvux. Med dessa förutsättningar kan vi vara en attraktiv utbildningskommun.

Inom välfärds- och omsorgsnämnden så ser vi positivt på det arbete som pågår med att erbjuda aktiviteter för äldre på olika sätt. Vi är fortsatt oroade av den höga kostnadsnivån inom individ- och familjeomsorgen, vi verkar för att få till en förändring som gör att vi får en verksamhet med bättre förutsättningar att hjälpa familjer med behov samtidigt som kostnaden för verksamheten måste minska. En sådan förändring kräver att vi undersöker olika möjligheter för att klara av vårt lagstadgade ansvar.

Vi är glada att regeringen nu börjat betala ut stöd för de kommuner som exploaterats mest vad gäller vindkraft. Uppvidinge får ca 10mkr per år av denna anledning.

För att vi skall kunna bedriva en långsiktig politik så innebär vår budget även en plan för ett ökande överskott. Det gör att vi får bättre förutsättningar att öka soliditeten på sikt.

BUDGETARBETE OCH BEFOLKNINGSUTVECKLING

Budgetförutsättningarna ger ramarna för det fortsatta arbetet med framtagande av budget och verksamhetsplan för nämnderna. Politiker har ansvar att analysera befolkningsstatistik och befolkningsprognoser och göra en bedömning hur vi kan anpassa verksamheterna och budgetramarna efter detta.

I kommunens budgetprocess har två representanter för varje parti fått en genomgång av kommunens ekonomiska utveckling och nyckeltal samt träffat nämndernas förvaltningschef och controller för enskilda överläggningar. Budgetberedningen har därutöver haft ett möte för genomgång av gemensamma budgetantaganden som handlat om befolkningsutvecklingen i kommunen. Kortfattat förklarar betyder kommunens befolkningsutveckling väldigt mycket när budgeten ska läggas. För att kunna göra budgetberäkningar behöver man anta en befolkningsmängd per år. Detta görs för att kommunens intäkter och utgifter påverkas mycket av hur många som bor i en kommun. Kommunen har upphandlat och tagit del av resultatet från en Befolkningsprognos för Uppvidinge kommun åren 2025-2035. Enligt den upphandlade befolkningsprognosen prognostiserar man att folkmängden i Uppvidinge kommun kommer minska med 791 personer till 2035 och då uppgå till 8 270 invånare. Utredarna pekar på att den huvudsakliga orsaken till att befolkningen kommer minska är att fler personer kommer välja att flytta från kommunen än de som flyttar till. Samtidigt ser vi andra trender i samhället där fler väljer att bosätta sig på en annan ort än på den orten man arbetar på.

Följande befolkning ligger till grund för budgeten.

1 nov 2026	8 805 personer -135
1 nov 2027	8 696 personer -109
1 nov 2028	8 591 personer -105
1 nov 2029	8 451 personer -140

OMVÄRLD OCH SAMHÄLLSEKONOMI

De senaste åren har präglats av en oro i omvärlden, bl a genom Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den amerikanska administrationens agerande i handelspolitiken. Det som nu överskuggar mycket annat är kriget i Mellanöstern och dess effekter på energimarknaden och global säkerhet.

Trots det bedöms svensk ekonomi vara i en återhämtningsfas efter flera års lågkonjunktur. Till följd av de senaste årens höga inflation och snabbt ökande levnadskostnaderna ställer sig hushållen dock avvaktande. Ett högt sparande bibehålls och återhämtning i konsumtion bedöms därför ske gradvis. Förutsättningar skapas för en gradvis konjunkturuppgång där hushållens konsumtion väntas vara en viktig drivkraft när tillväxten stärks under 2026 och 2027.

Under 2026 väntas en tydlig ljusning för arbetsmarknadskonjunkturen. Skatteunderlagstillväxten stärks tydligt i år och blir ännu högre under 2027. SKR:s prognos visar på att skatteunderlaget efter nästa år stiger i en takt som närmar sig det historiska genomsnittet.

Positiva resultat är en förutsättning för långsiktigt hållbar ekonomi. En balans mellan intäkter och kostnader krävs för att skapa ekonomisk motståndskraft över tid. Det möjliggör också egenfinansiering av investeringar och bidrar till att upprätthålla en stabil finansiell ställning vilket är viktigt då investeringsbehoven är fortsatt stora inom t ex VA, verksamhetslokaler och civilt försvar. Blir resultaten för låga minskar möjligheten att finansiera investeringar med egna medel, vilket driver upp skuldsättningen med höga räntekostnader som följd.

Kommunerna ställs inför ökade krav på omställning då barnkullarna minskar och andelen äldre personer ökar.

Inflationen bedöms inte bli hög varken för 2026 eller 2027.

KOMMUNERNAS EKONOMI

År 2025 har kommunernas resultat återhämtat sig och flera kommuner har kunnat påbörja återställning av en urholkad ekonomi.

En av kommunernas största utmaningar på kort och lång sikt är att hantera de stora förändringarna av befolkningens utveckling och sammansättning. De minskade barnkullarna börjar nu märkas inte bara i förskolan utan också i skolan. Samtidigt ökar antalet personer över 85 år kraftigt framåt.

Kommunernas kostnader för pensioner bedöms ligga på en stabil nivå de närmaste åren.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPVIDINGE KOMMUN

Under 2025 har kostnaderna för välfärd- och omsorg sänkts och ligger i stort sett i nivå med tilldelad budget. Ökade statsbidrag, skogsavverkning och sänkta personalkostnader gör att Uppvidinge kommun visar ett positivt resultat med 7,8 miljoner kronor under 2025. Även 2026 års kostnader hittills i år i nivå med budget.

Vårt finansiella mål är att resultatet i genomsnitt ska vara högre än 1 % av skatter och bidrag över fem års tid, vilket motsvarar ca 7,5 miljoner kronor 2027. För att vi ska nå den nivån krävs ett fortsatt arbete med att minska kostnader och/eller öka intäktsidan.

Även för 2027 bedöms den ekonomiska situationen som ansträngd. Ökade kostnader och minskade skatteintäkter till följd av en minskande befolkning gör att kommunen står inför flera utmaningar.

Vi har även andra utmaningar, bland annat ökade uppdrag, krav och behov från invånare, politik och stat, eftersatt underhåll av fastigheter samt ökade investeringsbehov de kommande åren.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH MÅLSTYRNING

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Ekonomin ska över tid visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller för låg finansieringsgrad.

En översyn av målen och den övergripande målstrukturen genomfördes under 2023 av kommunstyrelsens arbetsutskott tillika budgetberedningen. Målen är följande:

- Det skall vara attraktivt att leva i hela vår kommun.
- Vi erbjuder ett livslångt lärande.
- Vi ombesörjer en nära och trygg omsorg.
- Vi tar hand om och utvecklar våra värden.
- Vi arbetar för en god arbetsmiljö och ett gott arbetsklimat.
- Vi använder våra resurser på ett hållbart sätt för Uppvidinges bästa.

Mer information om arbetet med målstyrningen finns i dokumentet Uppvidinge kommuns mål 2024-2028.

FINANSIERING OCH FINANSIELLT MÅL

De externa finansieringskällorna är i första hand skatteintäkter och statsbidrag. I kommunens budgetarbete används de prognoser över skatter och generella statliga bidrag som tas fram av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Fortlöpande förändringar av dessa prognoser under året ska vanligen inte ge anledning till några ändringar av de anslagsnivåer som fastställs av kommunfullmäktige

Det är brukligt att sätta ett finansiellt mål som hjälper kommunen att ha en tydlig riktning och en mätbar standard för att bedöma den ekonomiska prestationen för året. Utifrån det resultat man får kan vi inför kommande budgetår fatta välgrundade ekonomiska beslut och säkerställa en hållbar ekonomisk utveckling. Uppvidinge kommun redovisade ett positivt resultat med 7,8 miljoner kronor under 2025.

2026 förväntas ett överskott på 8,2 miljoner kronor.

För att nå uppsatta finansmål valde budgetberedningen inför budget 2025 att minska ambitionsnivån från tidigare satta 2% till 1%. Den här ambitionsnivån kvarstår under budget 2027 med plan för 2028 och 2029. Det nya målet innebär att kommunens gemensamma resultat vid årets slut ska i genomsnitt vara högre än 1% av skatter och bidrag över fem års tid, vilket motsvarar att kommunen ska gå med plusresultat om cirka 7,4 miljoner kronor för 2026.

KAPITALKOSTNAD

Varje investering får konsekvenser för driftredovisningen i form av kapitalkostnader. Avskrivning är beroende av den ekonomiska livslängden och internräntan på beslutad procentsats, 2,5%. Kapitalkostnaderna belastar driftbudgeten månaden efter färdigställande.

TAXOR OCH AVGIFTER

Förslaget till taxor och avgifter redovisas som en separat del av verksamhetsplanen. Viktigt är att intäkterna når upp till den nivå som fastställts för att klara beslutad kostnadstäckningsgrad. Det gäller till exempel VA-verksamheten som skall ha full kostnadstäckning.

INTERNA MELLANHAVANDEN

En del av kommunens verksamheter bedrivs av andra intressenter:

AB Uppvidingehus	Uthyrning lokaler
UppCom AB	Bredband, IT, telefoni och energibesparing via solceller
RÖK	Räddningstjänsten i Östra Kronoberg
HUL	Lönesamverkan i Högsby, Uppvidinge och Lessebo
Kretslopp Sydost	Avfallsverksamhet

För de verksamheter som drivs av kommunala bolag, gäller grundprincipen att tjänsterna utförs till självkostnadspris. Undantag för denna regel är bredbandsverksamheten där hänsyn till kommersiella intressen beaktas

PENSIONSOSTNAD

Kostnaden för pensioner bedöms för 2027 och framåt att vara mer stabila. Anledningen till det är främst att inflationen har återgått till en mer normaliserad nivå. Antagandet i budgetförutsättningarna bygger på beräkning från pensionsadministratören Skandia.

SKATTESATS

Vårt förslag är att öka skattesatsen med 80 öre till 22.60:

2027	22.60
2028	22.60
2029	22.60

ARBETSGIVARAVGIFT OCH PERSONALOMKOSTNADSPÅLÄGG

Kommunen följer riktlinjer av SKR. Inför 2027 prognostiseras en något minskad avgift till följd av minskade pensionskostnader. Det beräknade personalomkostnadspålägget som nämnderna betalar kommer justeras ner och nämndernas ramar kommer därför justeras till följd av detta i samband med lönerevisionen.

INVESTERINGAR FÖR FRAMTIDEN

Det är en mycket tuff tid ekonomiskt och investeringsbehovet är fortsatt stort. Med anledning av det svåra läget har investeringstakten sänkts för att fördela investeringarna på fler år. Inför budget- och planperioden 2027 - 2029 har investeringsnivån minskat något men bedöms vara relativt hög framåt. De planerade investeringsnivåerna medför att kommunens upplåningsbehov kvarstår framöver.

Pågående stora investeringar är främst ny förskola och nya LSS-lokaler anpassade för barn, unga och vuxna med funktionsvariation som kommer att färdigställas under 2027.

Totalt ligger investeringsbudgeten för 2027 på ca 94 miljoner kronor (inkl investeringar i VA), för 2028 på ca 60 miljoner kronor och för 2029 på ca 46 miljoner kronor.

RAMBUDGET 2027 – 2028 – 2029

RESULTATPLAN	Budget 2026	Förslag 2027	Förslag 2028	Förslag 2029
Kommunstyrelse	-136 430	-144 119	-146 154	-143 065
Barn- och utbildningsnämnden	-290 776	-307 474	-309 032	-300 884
Välfärds- och omsorgsnämnden	-293 332	-294 768	-291 835	-297 183
Centrala poster	-935	-17 488	-28 769	-42 796
TOTALA NETTOKOSTNADER	-721 473	-763 848	-775 791	-783 928
Kommunens skatteintäkter	472 619	511 211	532 872	555 904
Inkomstutjämning	168 278	163 632	161 789	159 775
Kostnadsutjämning	42 233	41 445	40 932	40 438
Regleringspost	21 276	22 706	20 588	16 762
Kommunal LSS utjämning	1 193	2 095	2 069	2 044
Incitament till kommunerna för vindkraft	7 300	9 500	9 500	9 500
Kommunal fastighetsavgift	26 951	26 964	26 964	26 964
Finansnetto	-10 158	-10 439	-10 741	-11 426
RESULTAT EFTER FINANSNETTO	8 218	3 264	8 181	16 033
Mål 1 % av skatter och bidrag	7 399	10 108	12 715	16 228

NÄMNDERNAS FÖRSLAG TILL BUDGET OCH VERKSAMHETSPLAN 2027-2028-2029

Efter kommunfullmäktiges beslut om rambudget i juni tar respektive nämnd fram en verksamhetsplan som inkluderar de uppdrag som budgeten omfattas av samt fokusområden som respektive nämnd i samarbete med verksamheterna väljer att prioritera. I planen ska också eventuella effektiviseringar specificeras liksom de ekonomiska ramarna för både drift- och investeringsredovisning.

Varje nämnd har ett ansvar att presentera ett budgetförslag som bearbetats utifrån ett kommunövergripande förhållningssätt och som säkerställer att organisationen kan driva sina aktiviteter effektivt och i linje med tilldelade resurser. Arbetet ska bygga på realism och ett ansvarstagande för att kommunens ekonomiska situation långsiktigt ska vara stabil.

Nämnderna ska senast i oktober besluta om förslag till budget och verksamhetsplan som bygger på de fastställda budgetramarna och målen för perioden.

Nämnden ska beskriva vilka åtgärder som vidtagits för att få budget inom fastställd ram och vilka konsekvenser åtgärderna innebär. Om nämnden upplever svårigheter i att uppnå fastställd budgetram ska nämnden utöver tidigare beslutade åtgärder pröva möjligheter till omprioriteringar, effektiviseringar, övriga kostnadsminskningar och/eller intäktsökningar inom antagen rambudget.

Nämnden ska i sitt förslag beskriva hur nämnden kommer att arbeta med de olika målområdena som kommunfullmäktige har beslutat om.

Tidplan

- Juni Kommunfullmäktige fastställer budgetförutsättningarna i rambudgeten
- Oktober Nämnderna beslutar om förslag till budget och verksamhetsplan
- Oktober Kommunstyrelsen föreslår skattesats för kommande året
- November Kommunfullmäktige fastställer budget och verksamhetsplan